

از آنجا که والدین فرزندان خود را با دو شیوهٔ مختلف آموزش می‌دهند، یادگیری کودکان نیز در دو سطح مختلف انجام می‌گیرد. اولین نوع یادگیری که در تمامی اوقات صورت می‌گیرد، «یادگیری بدون برنامه» است. این نوع یادگیری، محصول دیدن، شنیدن و تفسیری است که کودک از دیده‌ها و شنیده‌ها دارد. این یادگیری، در غیاب شما و بدون اینکه برنامه و قصدی برای آموزش فرزندان داشته باشید، روی می‌دهد.

از سوی دیگر، مواقعی وجود دارد که شما به‌طور آگاهانه به آموزش فرزندان می‌پردازید، از تمامی منابع قابل دسترس بهره می‌گیرید و با داشتن هدف‌هایی خاص، برنامه‌ای برای رسیدن به آن‌ها تنظیم می‌کنید. این نوع آموزش را «آموزش برنامه‌ریزی شده» می‌نامند. تأثیر و کارآمدی آموزش برنامه‌ریزی شده، به چگونگی یادگیری بدون برنامه‌ای که بر آن

استوار است بستگی دارد. در واقع بین گفتار و کردار ما می‌بایستی نوعی انسجام وجود داشته باشد. به بیانی دیگر، آنچه را که از فرزندان انتظار داریم، خود نیز باید به آن عمل کنیم و به قول و سخنان خود وفادار باشیم. انسجام بین نصایح و الگویی که از طریق رفتارمان ارائه می‌کنیم، باعث می‌شود روش آموزش مؤثری داشته باشیم.

از آنجا که یادگیری امری همیشگی بوده و در هر مکانی روی می‌دهد، سعی کنید برای آموزش فرزندان دربارهٔ خدا محیط مناسبی فراهم آورید. تجربیاتی که کودک در زمینهٔ مفاهیمی چون خوبی، راستی و زیبایی دارد، خداشناسی او را شکل می‌دهد. خانه و زندگی شما می‌تواند مملو از این مفاهیم و ویژگی‌های مختلف باشد، زیرا این مفاهیم به همان اندازه که واقعیت‌هایی ثابت هستند، راه‌هایی برای مشاهدهٔ پدیده‌ها به شمار می‌آیند.

«خوبی» اندیشه‌ای والاست که رعایت مقررات اجتماعی و حسن نیت در انجام کارهای صحیح را شامل می‌شود. «خوبی» نه تنها به معنای اجتناب از بدی‌هاست بلکه به معنای پیشقدم شدن در انجام کارهای شایسته است. «خوبی» آمیزه‌ای از منصف بودن، مهربان بودن، هم‌دردی با دیگران و احترام گذاشتن به آن‌ها، بخشش به نیازمندان، صبور بودن و دوست داشتن است.

«راستی» نیز اندیشه‌ای والاست که ما را وامی‌دارد در رفتار خود دقیق شده و ببینیم که آیا شخصیت ما همان است که به داشتنش تظاهر می‌کنیم یا خیر. «راستی» و «صداقت» به این معناست که دیگران می‌توانند به گفتار و کردار ما اعتماد کنند، زیرا برخوردهایمان صادقانه است. «راستی» یعنی وفای به عهد، پرهیز از غیبت و نیز حقیقت‌گویی حتی اگر تلخ بوده و به ضرر ما باشد. «راستی» یعنی در پی دانش صحیح و تعالی بخش بودن.

«زیبایی»، اندیشه‌ای فراسوی ظواهر اشیاست. «زیبایی» یعنی جذابیت ناشی از آنچه که به واقع هستیم نه آنچه که به نظر می‌آییم.

«زیبایی» یعنی یافتن چیزی که روح ما را برای مدتی طولانی نشاط ببخشد نه اینکه لذتی زودگذر باشد. «زیبایی» یعنی هر آنچه را که می‌بینیم، می‌شنویم، می‌بویم، می‌چشیم و لمس می‌کنیم، دوست داشتنی بدانیم. این اندیشه، ما را به پاسداری و گرامی داشتن زیبایی‌های جهان و مشارکت در افزایش آن‌ها فرامی‌خواند.

سؤال‌های زیر به شما کمک می‌کنند تا در محیط مشترک با فرزندان (خانه) دربارهٔ مفاهیم خوبی، راستی و زیبایی بیندیشید.

● آیا به «خوبی‌ها»، «راستی‌ها» و «زیبایی‌ها» دقت می‌کنید؟

دو چیز باعث ندیدن خوبی‌های اطراف می‌شود: بدبینی و عدم توجه به محیط پیرامون.

- آیا متوجه پایان زمستان و آغاز بهار می‌شوید؟ آیا متوجه مهاجرت پرندگان می‌شوید؟ آیا می‌دانید چه زمانی باید به نظافت خانه خود پردازید؟ آیا می‌دانید کی وقت کوتاه کردن موی فرزندان فرا رسیده

است؟ یا چه موقعی باید آداب غذا خوردن سر سفره را یاد بگیرد؟

- آیا می‌دانید فرزندان اوقات فراغت خود را چگونه می‌گذرانند؟

- آیا متوجه ورود فرزندان به اتاق می‌شوید؟

- آیا در یک روز پرمشغله، وقتی را به فرزند خود اختصاص می‌دهید؟

- آیا در غیاب دیگران از آن‌ها به نیکی یاد می‌کنید؟

- آیا بیش از آنکه اشتباهات فرزندان را اصلاح کنید، اعمال شایسته او را تأیید کرده و از او تشکر می‌کنید؟

- آیا فرزندان را در لذتی که از طبیعت می‌برید شریک می‌کنید؟

- آیا فرزند شما می‌داند که برای چه چیزهایی ارزش قائلید؟

● آیا محیط زندگی خود را سرشار از خوبی، راستی و زیبایی می‌سازید؟

خوبی، راستی و زیبایی به شکل‌های مختلفی ظاهر می‌شوند و وابسته به ثروت و دارایی فرد نیستند بلکه نیل به آن‌ها نیازمند تلاش و انتخاب عاقلانه است.

- آیا از نوع مجلاتی که وارد خانه‌تان می‌شود راضی هستید؟

- آیا برنامه‌های تلویزیون، با ارزش‌های اخلاقی و اعتقادات شما تناسب دارد؟

- آیا خانه شما تمیز، مرتب، آرام و زیباست؟

- آیا موسیقی مورد علاقه شما فرح‌بخش و آموزنده است؟

- آیا اعضای خانواده شما، اوقات فراغت خود را با تفریحات خانوادگی سپری می‌کنند؟

- آیا پدر و مادر خانواده با یکدیگر و با فرزندشان مؤدبانه صحبت می‌کنند؟

- آیا یکدیگر را می‌بخشید بدون اینکه کینه‌ای نسبت به هم داشته باشید؟

- آیا وقتی که یکی از اعضای خانواده با شما صحبت می‌کند، به سخنان او گوش می‌کنید؟

- آیا به فرزندتان لبخند می‌زنید یا با او شوخی می‌کنید؟

- آیا فرزند شما می‌داند که به او اعتماد دارید و او نیز می‌تواند به شما اعتماد داشته باشد؟

- آیا معاملات تجاری شما صادقانه است و منافع تمامی طرفین را در نظر می‌گیرید؟

- آیا به فرزندتان می‌گویید که او را دوست دارید؟

● آیا پیشرفتی به سوی خوبی، راستی و زیبایی دارید؟

زندگی معنوی راهی برای رشد انسان بوده و به سفر شباهت دارد. مسیری که طی می‌کنید، گاهی سخت و ناهموار است و گاهی آسان و هموار. در هر حال، هر مسیری دارای مقصدی واحد است که آن تقریب به خداست. ما به طور فزاینده‌ای به سمت صفات الهی همچون نیکی، حقیقت و زیبایی حرکت می‌کنیم.

- آیا به نیازهای جسمی، فکری و معنوی خودتان توجه دارید یا توجه خود را صرفاً معطوف به فرزندتان کرده‌اید؟

- آیا وقتی را برای بازنگری در زندگی خود و یافتن راه‌حل مشکلات و

موارد امیدبخش اختصاص می‌دهید؟

- آیا درباره اولویت‌های زندگی خود فکر می‌کنید؟ آیا برای نیل به اهداف

درازمدتی که دارید تلاش و برنامه‌ریزی می‌کنید؟

- آیا به خاطر زندگی که خدا به شما ارزانی داشته، شکرگزار هستید؟

- آیا به خوبی‌ها، راستی‌ها و زیبایی‌های پیرامون خود می‌اندیشید؟